

Nalezení morálnosti v přírodě

Rudolf Steiner

Štrasburk, 14. května 1913

Zápis A:

Naše meditace mají pozvolna způsobit to, že budeme netělesně pronikat do vyšších světů a učit se tam poznávat a zřít. Nezáleží ovšem jen na tom, že se dostáváme do vyšších světů, ale také *jak* se tam dostáváme; stav duše, v němž do vyšších světů vstupujeme, musí být dobrý, morální. Je tomu ovšem tak, že člověk jako smyslově-fyzická bytost je na Zemi zprvu dobrem opuštěný. Nepocítuje již morálnost, dobro, které by k němu mohlo a mělo promlouvat z celého stvoření. Lucifer, aby dal člověku svobodu, morálnost takříkajíc vytáhl; člověk ji teď musí nejprve sám v sobě probudit, znovu nalézt a pak ji zase přinést zpět duchovně-božským světům.

Pozoruje-li dnes člověk východ a západ slunce, necítí žádný morální impulz, který by odsud k němu proudil. Kdyby nebylo Lucifera, cítil by: Ze slunce plynou síly, jež mě protěpávají tak, že vím a cítím, že jsem Já. Pozoruje-li člověk Měsíc prostředky, které mu do rukou dává astronomie, ví: V době od novoluní do úplňku a od úplňku do novoluní nastávají určité rovnovážné konstelace, kdy je povrch Měsíce vidět osvětlený jednou ze čtvrtiny, pak z poloviny a pak celý. Už ale necítí, že kdyby ty konstelace byly úplně jiné, kdyby Měsíc jen nepatrně změnil své stanoviště, pak by takové bytosti jako lidé vůbec nemohly existovat ve svých fyzických tělech. Z Měsíce totiž proudí rozplozovací síly. Když se člověk zadívá na Merkur, nepřináší mu již ani upřené zírání na něj schopnost poznat, že bez Merkuru by nenastávalo spojení mezi silami Slunce a Měsíce, mezi silami Já a silami rozplozování. Stejně tak u Venuše necítí, že bez jejího mírného světla by nebylo všech těch milostných vztahů mezi lidmi, jež ho obšťastňují.

Lucifer lidské astrální tělo zcela prostoupil egoismem. To je nutné kvůli vývoji ke svobodě a samostatnosti individua. Nicméně to nesmí dojít tak daleko, že člověk přestane být vnímavý vůči morálnosti. Vzhledem k přírodě, například k živlům tomu tak ale je. Člověk by musel ze vzduchu, ohně, vody a země cítit, že tu jsou proto, aby vytvářely trestající vyrovnání za lidské hříchy; že v nich, živelních silách, žije „síla nemocnění“, „onemocňující síla“, kterou na sebe musíme a máme nechat působit, abychom se tříbili. Tatáž slova jsou pravdivá i falešná, podle toho, z čích úst vycházejí. V ústech Luciferových jsou slova „příroda je hřích - duch je ďábel“ výsměchem; jsou ale pravdivá v právě uvedeném smyslu, že hmotná příroda nás má trestat kvůli hříchům a že ducha v přírodě máme pocítovat jako něco, co způsobuje nemoc, co nám přináší utrpení. Bolesti a utrpení jsou totiž od Boha daným prostředkem k poznání a překonání egoismu. V ústech Luciferových jsou slova „Budete jako Bůh“ lži; správně chápána jsou však pravdivá. Kristus praví „Jste bohové“ - synové božství. Člověk je povolán ke zbožštění.

Co chce a co činí moderní materialismus, rozkládající svět na atomy, na fyzicko-materiální [částice]? Chce zvěčnit síly hříchu. Neboť materie, hmota je ztuhle neprávo. Materiálně se spirituálním vývojem musí opět rozpustit v ducha. Musíme si na přírodě opět vymoci morálnost, kterou do ní vložila božská vesmírná moudrost. Rosikruciánská moudrost celý tento materialistický vývoj předvídala, proto poskytla prostředky a ukázala cesty k dosažení zvýšené morálnosti, bez níž nelze vstoupit do vyšších světů, má-li to působit blahodárně. Jinak se tam sice člověk možná může dostat, ale nenalezne tam Lucifera tak, jak se s ním má setkat jako s vůdcem v poznání vyšších světů, nýbrž tím spíše jako pokušítelem, který mu předstírá a ukazuje všelicos duchovně-božského, co však není skutečné.

Ex Deo nascimur - toto vyslovujeme a přitom v duševním povznesení vzhlížíme k Měsíci jako k dárci příležitosti znovu a znovu se inkarnovat a zdokonalovat se na Zemi ve fyzickém těle. *In Christo morimur* - při tom vzhlížíme ke Slunci, abychom se odsud pocítovali jako bytosti Já, jako duchovně-božské bytosti skrze Krista, skrze onoho vznešeného ducha spojeného se Sluncem. *Per Spiritum Sanctum reviviscimus* - při tom vzhlížíme k Merkuru a Venuši, které se nemanifestují ve fyzické obrazy, nýbrž zjevují se ryze duchovně. Protože na ně a ostatní planety (Mars, Jupiter a Saturn) je rozložena síla Ducha, která lidi vychovává k duchovní lásce.

Platón ještě v doznívání cítil, že lidé jsou dobrem opuštěni, že dobro žije znovu skryté hluboko v lůně božstva, že tam utajeně spočívá. Řekl: Bůh je dobrý; a Ježíš Kristus vyslovil to, že se dobro stáhlo zpět od člověka - pravil: „Nikdo není dobrý, jedině Bůh.“

Neochvějně tak usilujme o vyšší morálnost, abychom byli schopni vycítit zase morální impulzy z přírody, ze Slunce, Měsíce a hvězd, a duchovnímu světu znovu přinášet zpět morálnost, kterou z něj kvůli naší svobodě vyjmul Lucifer.

Ze zápisu B:

[...] Jen ve zvláštním rozpoložení duše smí být řečeno, že hmota, materie není nic jiného než koncentrované neprávo. Materie je koncentrovaný hřích!

[...] Moderní přírodní věda na člověka nahlíží jako na sestávajícího výlučně z hmoty, která je v podstatě hřích. Rosikruciánství předvídalo, že to nastane, a nechalo proto do světa vplynout jinou myšlenku skrze [slova]: *Ex Deo nascimur*. Pozorujeme-li Měsíc, můžeme myslet na to, že ze sil spojených s Měsícem jsme zrozeni. A Slunce nás upomíná na slunečního ducha, na Krista, který s ním byl spojen a který nám daroval síly Já: *In Christo morimur*. A když vyslovujeme *Per Spiritum Sanctum reviviscimus*, myslíme na bytosti, jež jsou spjaty s pěti ostatními planetami a které v jejich celistvosti nazýváme Duchem svatým.

GA 266/III